

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben:
 Vidéken:
 I. félév. I. kor. Egy hónap. I. kor. 50 Hfl.
 II. félév. II. kor.
 Negyedévre 4 . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
II. HORICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kinyitási hivatal:
DEBRECZEN.
 Piac-utca 47. és 48. szám.

Tisza István, a kivándorlási főügyök.

Az utlavélszerzés megkönnyítése.

Amig csak „leketlen ügynökök“ csábították kivándorlásra a magyar népet, a mostanihoz képest igen mérsékelt volt a kivándorlás, de amióta Tisza István kormányelnök a Cunard nevű hajóstársasággal szerződést kötött és minden módon megkönnyíti a kivándorlást, az hihetetlen mérvet kezd ölteni.

Pár hónap alatt a kivándorlók száma megkétszereződött, sőt olyan vidékekről is megindult a kivándorlás, ahonnan eddig egyáltalában nem is akadt kivándorló.

Nagyon veszedelmes tünet az, hogy a kivándorlók **tulnyomó többsége képesített iparos és vagyonnal bíró kizsazda.**

Igen sok kis gazda eladja itthon mindenét és nyolcz-tizezer koronával, sőt huszezer koronával megy az újvilágba, amelynek belső néptelen vidékein olcsó földet kapnak, amelyen házat építenek, gazdasági gépeket vásárolnak, szóval **állandóan megtelepednek.** Ezek nem térnek vissza soha többé.

Egész új községek keletkeznek Amerika belsejében, ahol a települők

tulnyomó része magyar. Az is igaz, hogy a megélhetésük ott könnyebb és biztosabb. Nem is tér onnan vissza senki többé; a föld odalánczolja. A honvágy is csak a kivándorlót gyötri, de az utána következő, az iskolákban elangosított nemzedéknek már Amerika a hazája.

Valóságos nemzetgyilkolás, amit a Tisza-kormány csinál. **Hiszzen ez már kivándorlásra való csabítás.** A kormány hivatalos ügynökei az ország minden részében dolgoznak már hónapok óta és hogy a munkájuk annál eredményesebb legyen, az utlevélváltást is megkönnyítette a belügyi kormány.

Eddig ugyanis, aki külföldre akart menni, a közigazgatási hatóság útján a belügyi kormányhoz folyamodott utlevélért, amit nem lehetett könnyedén megkapni. Ezentul nem így lesz. A belügyi kormány ugyanis rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz és az utlevél-ügyet rájuk bizta teljesen. A városokban a rendőrkapitányokat, a megyékben a főszolgabirákat bizta meg az utlevelek kiállításával.

Ez a rendelet már ez év augusztus első napján életbe is lép. A kívánorlónak nem kell várni se az utlevelére. Félóra alatt megkaphatja.

Az újságok hirdetési rovataiban a kormány kivándorlási meghatalmazottjai, akik bizonyára szép jutalékokat is kapnak, ökölnyi betűkkel csábítják kivándorlásra a népet. A közigazgatási hivatalokban a „Cunard“ óriási, veres színű hirdetményei a legszembeötlőbb helyen diszelegnek.

Az utazás olcsó. Csak 180 korona. Ez évben még 11 hajó indul Fiuméből kivándorlókkal. A felvilágosítás ingyenes. A hatóságok tartoznak az utbagazítást megadni és a kivándorlási meghatalmazottaknak kezére járni.

Mit jelent ez? Se többet, se kevesebbet, hogy gróf Tisza István, Magyarország ezidőszerinti kormányelnöke és a belügyi tárca tulajdonosa hivatali állását a saját nemzete pusztítására használja fel és valósággal a „Cunard“ kivándorlási főügyökének csapott fel. Szegény Magyarország!

Rostkowicz Arthur.

Az oláh császár.

Könyvet írt egy konstanstanc-i oláh professzor az oláh királyi család dunai utjaról, melyet az idén tavasszal tett meg. Van ebben a könyvben oly rész is, amely kiváltképp érdekelheti a magyarságot. Így elmondja az oláh tanár, hogy mikor a kis

az intézetben több volt a mágnás gyerek, mint a gentry. A nemes fiúk elsajátították azok szokásait megfelelő vagyon nélkül. Így se kiint, sem bent nem léven, a közéletben később számba nem jöttek.

Egy tér volt, ahol haszonnal működhetek: a mezői gazdalkodás. Így a ki önbecssei birt, megvetve labát az ősi ugaron, nem köszönt senkinek, még a zsidónak se!

A jelzett módon nevelkedett és az ősi portán gazdalkodott Vágassy Béla. Szerette a magyar lovakat. Kitünően lovagolt. A debreczeni gyepen több ízben futottak is a lovai. Nem egy „ostordijjal“ dicsekedhetett.

Egy nyári Szaki-szabadságkor ő is ott unatkozott több birtokostársával, s letelepültek sorba, mint a varjak a házgerinczen összel, egy körülbelül két öl hosszú kutbondra. Szivarozgattak.

Igy csevegetek.
 A lovasza a társaság előtt léptetett és egy fecskehasu barnapej három éves belovagolt csikón, a melyet vásárra szánt. De biz annak nem akadt kérője (mint most a vagyontalan csinos kisasszonyok, hogy nem akadt).

— Eladó lett volna? Intézte a kérdést Vágassy Belához Komoróczy, egy vallas, erős termetű fiatal ur.

— Azért hoztattam be! de nincs rá

Szájról-szájra.

— Régi magyar történetek. —

Írta: Morvay Károly.

Szerencsétlen visszafordulás.

Az 1850-ik év egyik nyári napján, az ugynevezett Réz hegység szép erdőnek nevezett részén sebes ügetve ment egy szekér. A lovakat uri kocsis (Tóti lakos és birtokos) hajtotta: Szakál Pál. Felismerhetlenül álcázott menekülő ült a kocsiban egy igazi kanással. . . . Hanem atesillant a bokrokon a veszedelmet jelző zsendár sisak gombja. Szakál Pál megrebent és lovait megtordítva vágtatott vissza. E lett a veszte. Észre vették, gyanussá lett s megkezdődött a hajsza.

Nem birták a lovai soká, elesípték őket. Lekisérték Margitára.

Nevezetes ember esett foglyul, Jozipovics, a Turpolyai gróf.

A másik, Szakál Pál, a szerencsétlen ifju ember maga hozta magát bajba. Boros fővel ilyenformán dicsekedék:

— Én tudom, hol van a magyar korona elrejtve!

De hogy is tudott róla, csak henczegett, mint meggondolatlan gyerek ember. Ez a szó okozta veszét. Feljelentették.

És ma se tudni minő kínzások közt mult ki szegény a börtönében; hisz a miről nem tudott, nem is mondhatta meg. Embert őt élve nem látta azontul.

A császári biztos lenn várt a foglyokra Margitán. Nem gondolta, hogy ilyen nagy vad kerül a hálóba. Sajnalta, hogy nem ő foghatta el.

— Ki volt ő? kérdi az olvasó. Csak körül írom, mert a nevet is szégyellem — eifeledek.

Hires gavallér, sötét kép, sötét jellem, valaha titkár gróf Batthyány Lajos mellett. Egy monda is maradt reánk, erről rá ösmerhet, aki akar?

Női körben, midőn szóba hozták irodalmi sikereit, e szó jött ki a száján, persze ékes osztrák nyelven:

— **Bámulok magamon, hogy voltam képes ezen a barbár nyelven írni!**

Isten óvja ilyen fiától szegény hazánkat

Hogy szórakoztunk Világos után?

Világos után tájékozatlanok lettek a magyar apák, hogy hol és mire tanitassák fiu gyermekeiket?

A Reichgesetze előadására nemigen voltak kíváncsiak. A módosabbak Pesten magánnevelő intézetben helyezték elfiukat. Ebben

Károly herceg a kis Erzsébet hercegnővel partraszállott Hirsova községnél, hozzája lépett egy magyarországi oláh parasztember és egy diszkardot adott át neki ezeknek a szavaknak a kíséretében.

— Ezt a kardot Hirsova polgárai ajánlották föl fenségednek, hogy megvédjen és egyesítsen bennünket.

Persze, a tizesztendős herceg nagyon megörült a kardnak, tetszett neki a szépsége, az ajánlásból azonban nem sokat értett, nem is törődött vele. A diszkard pengéjébe ez volt bele vésvé:

„Hirsova polgárai — Károly hercegnek; a románok jövő császárijának, 1904. május 1-én.”

Megvan a maga története ennek a feliratnak, amelyben szerepelt Károly, az oláhok királya is. Néhány esztendővel ezelőtt valami magyar ellenes zavargás idejében történt, hogy a bukaresti ugynevezett kulturliiga gyűlést tartott a magyarországi oláhok dolgában, amelynek lefolyása nagyon zajos és izgatott volt s amelyen Gradistyán, a liga elnöke ezt mondta:

— Testvérek! Most jövök a királytól. Előadtam neki a liga tervét és helyeselte. Azután azt mondtam, hogy reméljük annak az időnek az eljövételét, amikor a magyarországi festvéreknek is uralkodója lesz. Ő felsége erre tagadólág intett, de rámutatott az épen jelenlevő Károly hercegre, hogy ő lesz a nagy egyesítője a román nemzetnek.

Az — természetesen — egyszerűen fikció, hogy az oláh király **ekkép** szerepelt volna, mert sokkal óvatosabb, minthogy veszedelmes aspirációit ilyen nyíltan elárulná.

Czáfolat ugyan nem következett az oláh király szájába adott kijelentésre, ez azonban semmit sem jelent, mert az oláh politikusok szoktak nagyokat mondani, de enunciacióikat senki sem ellenőrzi: igaza e. Am azért a Gradistyán-legenda mind szélesebb határok között terjed s a hirsoviaikat is ez insairálta a diszkard átadására.

Nem kell rémképeket látni ott, ahol erre nincs ok, nem szükséges túlzottan ér-

tékelni, ami nem érdemi meg ezt, de viszont nem szabad lebecsülni, jelentéktelennek mondani, ami igenis valami. Erről a diszkardról még nem jelent meg eddig hirdetés, most nyilvánossá vált, kötelessége tudomást venni a belügyi kormányzatnak. Akár funkció volt a Gradistyán szenátor beszéde, akár nem, a lényege az, hogy oláh császárt akar a magyarországi oláh. Ilyeneket nem lehet csak úgy bürobeli nagyképűséggel elintézni, ilyeneket meg kell vizsgálni és irgalom nélkül megtorolni.

Ez kötelessége a belügyi kormányzatnak, amely felelős a nemzetnek.

Országgyűlés.

[Budapest, 1904. július hó 27-én.]

Eredeti tudósításunk.

A mai ülés is eszöndes mederben indult. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter tárczájának költségelöirányzata volt napirenden. A miniszter már az ülés előtt megérkezett és pulpitusán két vaskos kötetet helyezett el, azt a munkát, amelyet tegnap bocsájtott közre és a mely az ipartörvény reformjának alapja. A mai napra várják egyébként a miniszter felszólalását is.

Elnök: Perczel Dezső.

A jegyzőkönyv hitelesítése után fölolvasták az interpellációs könyvet. Lendl Adolf Temes-Rékás dolgában, Kovács Pál pedig Szent-Endre község ügyvitelében előfordult rendellenességek dolgában jegyzett fel kérdést. A megokolásra délután harmadfel órákor tér át a Ház.

A kereskedelmi tárcza tárgyalása.

Smialovszky Valér kijelenti, hogy bár ellenzéki, mindazáltal sokat remél Hieronymi kormányzatától, mert ismeri a miniszter multját. Üdvözlí abból az alkalomból, hogy az ipartörvény reformjának alapozási munkájával elkészült.

Majd a csatornák és vasutak építéséről szól és határozati javaslatot nyújtott be a Vág folyó szabályozása dolgában. Az iparfejlesztést az Ausztriával való gazdasági közösség alapján is lehetségesnek tartja és ha a külön vámterület alapjára helyezkednénk is, akkor is jóakaratu szerződést kellene kötni Ausztriával. **Az újabb események azonban meggyőzték őt arról, hogy Ausztria érdekei miatt a közös vámterület alapján a mi iparunk sohasem fejlődhetik nagygyá.**

A költségelöirányzatot pártállásából nem fogadhatja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Mukits Simon az elöirányzat ellen beszél és az önálló vámterület mellett emel szót. A közös vámterületet okolja, hogy a kisipar tönkrement. Azt is kifogásolja, hogy az állam a fegyencmunkában versenyt csinál a kisiparnak. Az ipartörvény hátrányait fejtegeti.

Minden nagy kérdésben Ausztria akadályozza meg fejlődéseinket. **A dinasztia is beleavatkozik a közgazdasági dolgokba, de mindig az osztrákok érdekében.** Ez az oka, hogy sok száz millió forintot adnak évenként az osztrák iparnak. A közös vámterületen kívül leginkább árt a magyar iparnak maga az ipartörvény.

A magyar ipar szempontjából lehetetlen tünni, hogy Magyarországon és Ausztriában egyenlő elbirálásban részesüljön a házalás. Az egész országot elárasztja az osztrák házaló ipar. Azt kéri, hogy a házalás tárgyát csak magyar hazai áru képezhesse. Szabályozni kellene a vándorügynökök működését is. Nálunk is ugy kellene intézkedni, mint Ausztriában, a hol a magyar vándorügynökök csakis kereskedőkkel és iparosokkal köthetnek ügyletet, magukkal a fogyasztókkal azonban nem.

Az elöirányzatot nem fogadja el.

Elnök a vitát bezárja.

Hieronymi válaszol.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter válaszol a szólónak. A kérdés az ipartörvény revíziója alapján oldható meg. Krasznay be-

vevő, szinte restellem is hazavitetni, pedig nem rosszul fest!

— Mihály: szólította meg Póchy Komoróczyt, átbujnál-e ezen a bodonon?

— A fogadástól függ? válaszolt reá, hogy megteszem-e?

— Ugy se tudtam eladni, odaadom neked, így a hogy áll most, a pejkót, ha átbujsz a bodonon!

— S ha nem? kérdezte Komoróczy, mit fizetek?

— Száznolcvan forintot; bár megér kétszáznyolcvan is.

— Gilt! és odanyújtotta a kezét Vágassynak. Megjegyzendő, hogy a kut bodonná faragott és kivölglyelt óriás tölgy közepe táján be volt horpadva és szegekkel bőven ellátva, hogy összetartsa.

Komoróczy felgyürte a kabátja ujját s ebujt a bodon széles t átgöng üregén. Akadt qnézője a vásári lép közül elég, nemcsak a fiatal urak. Eleinte könnyen ment a dofog. Segített magán kézzel lábbal. Amde behatolt a horpadásig. Ott megrekedt. Se hátra, se előre. . . Már-már a környezet azon gondolkozott, mikép szedjék ki az erős, jó husban levő barátjokat (még gutaütést kap), midön sikerült neki a kiálló szögeken áthatolul (persze a ruhája és teste szenvedésével), kidugta izzadt, fött rák piros arcját a bodon ellenkező részén. Ez a küzdés eltartott egy fél óráig, mig végre talpra állhatott. Óriás tutszénnyilvánítás fogadta. A multság megérte az árát. Be is mentek a „Felhágóba” áldomást inni. A mit persze Komoróczy tizetett. A „Felhágó” elé vezetett pa-

ripa hátán büszkén lovagolt ki Szalkáról a Nyirbe.

Ez is szórakozás volt. A lovász is megvolt elégedve a kötőfék pénzzel.

Katonák, mint adóbehajtók.

Egy kis lélegzetet vett az ország és megmerte tagadni a hatalomnak az adót.

Szatmárnegyében Csalános község birája lett az első. A birót meg is éljenezték a megyegyűlésen. Hogyne! Tisztán német ajku ugynevezett Sováb község tette — unisónó. . . El is égették a községet.* Akkor az ottan fekvő lovas német katonákat gyanusíták, amde ki mert volna utána tapogatózni?

Meg is szállották rendre a községeket. Az uri házak festett falába idomtalan faszégeket vertek a czók-mókjaikat felaggatni, még a gyalogos katonák is ezt tették. Követelődzéseikről nem is szólva, egész sá kájárás volt ez!

Nábrádra velök érkezett a stájer biztos ur is, hozván egy jól megvasalt ládát üressen. Ez az ur hozzám szállásolt be. A lakóház folyosóján szuronyos baka járt le s fel, lassu tempóban örizve a semmit!

Rögtön maga elé idézte az Elöljáróságot. Engem arra szólított fel, hogy tetesek ki asztalt, széket, a ház háta megetti lombos vadgesztenyefák alá, ott tárgyal velök.

Minden birtokos gyanus volt előttök, nem is ok nélkül. Mert most is elébb velem beszéltek — csak azután jelentkeztek a német ur előtt.

— Mit tegyünk uram? — kérdezte

* Am a vármegye adakozásából ujra, gyorsan és szebben fölépült.

Balog Lajos (a nagy Balogok értelmes családjából).

— Van neked természetes eszed és magyar lelked — az majd szádra adja a szót édes felem. A felső ablakát az ebédlőnek nyitva hagytam, hogy behallatszon a szó. Ott leszek a függöny megett, ha meglóbálom a fejem: tagadd meg a rendelkezését — mondtam.

— Így nincs semmi baj! — mondotta a másodbiró, a volt honvéd gyalogos tizedes. Hej, csak a pálcám alá vehetném! . . . Menjünk biró uram, jelentkezzünk. Nevetve távoztak.

Sokáig kellett a drága időt az ablak redőnye védelme alatt vesztegetni, majdnem délebed lett, amire a jó ur elkészült velök. Megebédelt, furmányt rendelt és az üres ládával el kihajtatott a községből. Dühösen mondotta bucsuzáskor:

— Az a bajunk, hogy az Isten természetes észszel áldotta meg a magyar parasztot.

A katonaság ám a község nyakán maradt. Egy lengyel születésű főhadnagy volt a parancsnokuk. Ez is nálam volt szálláson. Elmúlt egy hét s a szegény népnék nagy terhe volt a követelődző katona, egy reggel így szólt hozzám a főhadnagy:

— Uram! én tudom jól, mért teszitek ezt. A lellem veletek érez, mert lengyel vagyok. Kérlek: fizess, rögtön viszem a katonáimat a szegény nép nyakáról; de megengeded ugy-e, hogy mint ember onnat meglátogathassalak?

Meghatott e bizalmas beszéd és fizetem. Még Panyoláról is átnézett hozzám, mint vendég a főhadnagy ur.

szédére reflektált ezután, arra a részre, a mely a nemzeti meggazdagodásról beszél. És ezt a részét annak a beszédnek, amely az anyagi megerősödést célozza, aláírja.

A kereskedelmi oktatásról is megemlékezett Krasznay és azt óhajtja, hogy a gyakorlati oktatásra fektessük a súlyt. Nálunk nem abban van a baj, hogy sokan adják magukat tudományos pályára, hanem abban, hogy kevesen járnak az ipariskolába. Az a szomorú tapasztalat, hogy azok is, akik ipariskolát jártak, a hogy szerit tehetik buvóba mennek és hivatalnokokká válnak. Elég munkát az életnek soha nevelni nem fogunk. **Akárhogy fogjuk is az ipariskola tantervét megreformálni, ha a társadalom nem jön segítségünkre, akkor célt érti sohasem fogunk.**

Krasznay említette a bányáért és biztosítási ügy reformját. A bányák dolga a pénzügy-, a biztosítási ügy az igazságügyi miniszter reszortjába tartozik. A kartekek dolgáról is megemlékezett Krasznay. Kívánatos, hogy ezzel a kérdéssel is foglalkozzunk, de csak úgy, hogy káros kinövéseit lenyessessük. Foglalkozott a kérdéssel és javaslatot is készített, a mely most az igazságügyminiszternél van. Reméli, hogy vagy tíz nap múlva visszakapja. Célja az is, hogy a kartelszerződések nyilvánosságra jussanak.

A mi kereskedelmi szerződéseket illeti, hogy a tárgyalásokat Németországgal megindítottuk, megvan róla győződve, hogy Krasznay sem cselekedett volna másképp.

Igaza van Krasznaynak, hogy más eszközök s nem az önálló vámterület kell arra, hogy iparra neveljük az embereket. Az ipar megteremtéséhez nem szubvenzió kell, hanem emberek. A védő vámok felállítására magyar termelők nagy kárára volna. Ha Romániával versenyezni kellene terménykivitelünkkel, akkor a buza ára lényeges csökkenést szenvedne, ami pedig óriási veszedelem lenne az országra. Magyarország mezőgazdasága érdekében fenn kell tartani a közös vámterületet. Csodálkozik Krasznay, aki helyesen felállított argumentumokból helytelen következtetéshez jutott.

Smialovszky Valérnak azt válaszolja, hogy nem szabad keveselni a bernhinczi kölcsönbe a csatornák építésére felvett összeget.

A miniszter beszéde után szavaztak. **Krasznay Ferencz és Smialovszky Valér** be- terjesztett javaslatát a ház elvetette. A tárca költségvetési tételeit általánosságban és részleteiben is megszavazták.

Ezután **Lendl Adolf** bejelentett interpellációja következett.

Tallán földmívelésügyi miniszter rögtön válaszolt, amit az interpelláló is, a ház is tudomásul vett.

A csütörtöki ülés napirendjét az elnök megállapítván, az ülést berekesztette.

Vármegyénk és közelvidéke.

— **Nagy idők tanuja.** Szentjóbbról jelentik, hogy Kusnyer György 1848—49. honvédtizedes, a községnek hosszú időn keresztül volt főbírája 72 esztendő korában meghalt. A boldogult honvéd Bem hadseregével több nagy ütközetet küzdött végig. A környék lakosságának általános részvéte mellett temették.

Gyújtogató villám. Szalárdról jelentik, hogy tegnap délután nagy vihar volt a község lakosságának nagy öröme. Javában esett az eső, mikor egyszerre lecsapott a villám Kerekes Sándor óljába és azt fölgyújtotta. Azonnal félreverték a harangokat s az összesereglett lakosságnak sikerült a tüzet az eső segítségével eloltani.

Mi az ujság?

Levegő kúra O-Budán. Az Ó-budai Lajos utcában közel a Császárfürdőhöz, egyik ház tetején az elmúlt éjjel a járőrelők egy férfit láttak sétálni. A férfin csak ing volt. Sokan holdkórosnak nézték. Rendőrök vonultak arra, és észrevették a szokatlan helyen sétáló embert, csöndben vonultak a házba és a padlás szelelőin át a háztetőre, hogy onnan levegőzzék a holdkóros embert. A háztetőn váltott beszélgetésből kiderült, hogy a férfi nem is holdkóros. Persze felöltöztették és a rendőrségre vitték, ahol Sajó kapitánynak azt mondta, hogy a nagy hőség miatt egy kis levegőfürdőt vett. A szokatlanul fürdőző urat igazolás után szabadon bocsátották.

Égő sirkesztek. Zomborból írják, hogy a cservankai temetőben tegnapelőtt tűz támadt. A tűz gyorsan terjedt tovább, mint hogy a holtak birodalmában más éghető anyag, mint a fakesztek nincsenek, azok égették el. A pusztító elemek körülbelül száz sirkeszteset esett áldozatul. Azt hiszik, hogy a tűz egy eldobott gyufától keletkezett. Ha ideje korán észre nem veszik, úgy az egész temető sirkesztesei, esetleg a kápolnák is leégnének.

Szücssegédből milliomos. Egyik fővárosi szállodának néhány nappal ezelőtt érdekes vendége volt. Egy milliomos, aki tíz év előtt még szegény szücssegéd volt. Millauer Károlynak hívják s 1864-ben született a szepesmegyei Podolinban. Atyja szegény, földhözragadt paraszt volt. — Millauer Károly Budapesten megtanulta a szücsmesterséget. 1884-ben kivándorolt Amerikába s New-Yorkban telepedett meg. Mindjárt az első héten kapott egy amerikai szücsárugyárban munkát és egy év alatt első munkás, majd munkafelügyelője lett ennek a gyárnak évi 10,000 dollár fizetéssel. A derék munkásban a gyár igazgatója, Kaiser Manfred elsőrangú erőt fedezett fel és miután becsületességét is kipróbálta, maga mellé vette társnak; utóbb egyik unokahugát is feleségül adta hozzá. Öt évvel ezelőtt Kaiser meghalt és milliót érő vagyona Millauer feleségére szállott. Millauer, a kinek időközben egész családja elhalt, pénzzé tette egész vagyonát és hazajött Magyarországra. Szülőföldjére utazott, birtokot vesz és gazdálkodni fog.

Az apáca főnöknő regénye. A budai Szent-Erzsébet apácák zárdájának nyugalmát váratlan esemény zavarta meg két hónappal ezelőtt. Emerika nővér, a zárdai akkori főnöknője kilépett a rendből. Kilépésének története valóságos regény. Emerika nővér — mindössze 27 éves — egy innsbrucki erdész egyetlen leánya. A fiatal szép leány 17 éves korában halálosan beleszeretett unokafivérébe, egy tiszthelyettesbe. De nem lehetett az övé, bár a tiszthelyettes is is szerette. Nagyon szegények voltak. A leány bánatában apácának ment, a tiszthelyettes pedig iparkodott elfelejteni szerelmét. A leány az Erzsébet-apácák pozsonyi, majd a budapesti zárdájukba került. Nyolczadfél hónappal ezelőtt megválasztották az utóbbi helyen főnöknőnek. Közben a tiszthelyettesből százas lett, Bécsben 120.000 koronát örökölt és ekkor megemlékezett első és egyetlen szerelméről. Leutazott Budapestre és a zárdában meglátogatta unokanővérét. Alátoga-

tás után kis idő múlva lépett ki Émerika nővér az apáczarendből. E hó 17-én vezette oltárhoz Innsbruckban a kapitány.

Hamiskártyás vezérigazgató.

(Országos botrány Temesvárott.)

A gentry-kaszinó nagy szenzációja botránya óta mintha kipusztult volna az uri rendből a hamiskártyás. Az utolsó hősei e rendnek: Dániel László volt, a többszörös becsületbíró és párbajhős és Babó Emil, a legöblösebb hangu képviselő és erkölcsbíró szintén. Kinos, szinte fojtó szenzáció borult az országra, a mikor a két legelső gentlemanről kiderült, hogy szövetségesek a hamis kártyázásban. Nagy ideje már ennek a szenzációnak. Elpihent volna, ha még egyszer akkora lett volna. És elmosódott a hőseinek az emléke is. Dániel Lászlóról nem érkezett hír szökése óta; nem érkezett Babó Emilről sem. De igen. Egyszer. A mikor az amerikaiak hadat viseltek Haitó sziget ellen és az amerikai lapok hiradást közöltek egy Babó nevű főhadnagyról, a ki a feketékkel vívott harcban kitüntette magát, úgy, hogy a hősiességről megemlékező napi parancsban már alezredes urnak czimezte a főhadnagyt.

A hamiskártya-iparnak legfiatalabb önkéntese és áldozata a temesvári Turul cipőgyár vezérigazgatója Kerry Frigyes. A kitársai a kártyaasztalnál rajta kaptak hamis kártyázáson. És imé egy fiatal, kiváló tehetségű ember pályája a tegnapi napon véget ért. Az esetről ezt írják csupán...

A Turul vezérigazgatója.

Vasárnap délután a temesvári tisztikaszinóban együtt kártyáztak Kerry Frigyes, a Turul cipőgyár vezérigazgatója, dr. Hajdu ügyvéd, dr. Böhm orvos és Darvas földbirtokos. A játszma alatt Kerry folytonosan és veszedelmesen nyert, annyira, hogy a dolog feltűnt és partnerei megfigyelték. A megfigyelés során rájöttek, hogy hamisan kártyázik, mire vehemens botrány keletkezett, a mely verekedéssé fajult és szenzációs csatánokkal végződött. Sőt tovább is mentek és leköpdösték egymást. A zenebonára és lármára nagy tömeg verődött össze a helyiségben, ahonnan Kerry az általános kavardás alatt egy mellékajton elmenekült. A városban is csak később ment híre az esetről s most teljesen leköti a közvéleményt a szenzációs botrány, amelynek folytatása elé nagy kíváncsisággal néznek.

A botrányos esetről hallgatott a sajtó és hallgatnak a szereplők is. Kerry Frigyes ma még csak 32 éves. A kereskedelmi osztály élén állott és évi jövedelme hozzávetőleg 20,000 korona volt. Mint a mödlingi cipőgyár disponense vonult a temesvári gyár igazgatói székébe. Kerry nős és egy gyermek apja. Arról értesítenek, hogy a szörnyű botrányról jelentés ment a kereskedelmi miniszterhez, aki vizsgálatot rendelt el, hogy vajjon a hamis kártyás kezén nem sikkadt-e el valami az állami szubvenzióból is.

A pesti kártyások.

Egy másik esetről is van tudomásunk, a mely Budapesten történt. Hamis kártyásokról van benne ékes beszéd.

Schreiber Miksa kereskedő a napokban üzleti ügyekben Budapestre érkezett, utazása alatt megismerkedett

egy idegennel, a ki Budapestre érkezve Schreibert egy budai vendéglőbe csalta. A vendéglőben még két alak csatlakozott hozzájuk és vacsora után kártyázni kezdtek. Schreiber azonban hamar meggyőződhetett, hogy hamis kártyások közé keveredett és a kártyákat partnerei arcába vágta. Schreiberre támadtak erre a hamiskártyások, de az athlé'a természetű Schreiber alaposan helybenhagyta mind a hármukat. A rendőrségnek kellett közbelépni, hogy az összeveszett partnereket szétválassa. A hamis kártyások jelenleg a hüvösön elmélkedhetnek a legujabb áldozatuk felett.

Olvasóink rovata.

Városunk két fontos ügye.

Irtá : Knti Zsigmond.

Vannak dolgok, mikről nem lehet eleget sokat írni ; dolgok, a melyek soha el nem vesztik aktuális mivoltukat, mert mindaddig nyitott kérdések maradnak, míg a polgárra nézve előnyös megoldást nem nyertek. Ez a két aktuális ügy a **piacz drágaságának és a cselédügynek kérdése.**

Valljuk meg őszintén, hogy már ma hazánkban nincs egyetlen egy város, a hol a piacz oly drága és a cselédügy oly miserábilis volna, mint Debreczenben.

Sokat irtak már erről ; jó magam egy évtized óta felszinen tartom e kérdés szelöltetését és le nem veszem mindaddig a napirendről — ha Isten éltet, — míg valamely uton-módon megoldást nem nyer. Elővastam figyelemmel dr. Fejér Ferencz ur a piacz drágaságára vonatkozó cikkét, amelyben az algum elvére apellálva, azt mondja, hogy senkit az ő egyéni szabadságában korlátozni nem lehet, hogy piaczunk csak akkor lesz látogatott, ha az eladókat nem korlátozzák jogaikban, szabad rendelkezésükben.

Mindez áll rendes körülmények közt. Ha a kínálat egy piaczon oly nagy, hogy az illető város, vagy ország nem képes az odahozott élelmi cikkeket konsumálni, elfogyasztani, akkor mindenesetre dőreség volna az idegen vevőket, szedőket elriasztani, őket vevési szándékukban korlátozni.

Amde miként állunk ma — specialiter itt Debreczenben az élelmi szerek piaczával? Megmondom! Debreczennek az ő belterjes 55000 lakosával nincsen élelmi-cikkeket produkáló környeke. Szoboszló, Nánás, Bőszörmény, Hadház, stb. városok nem hoznak be élelmi-cikkeket, mert saját piaczuk emészti fel azt, ami ott terem. Balmazújváros, Józsa, Téglás és a tanyák nem képesek felényi annyit produkálni, amennyi a debreczeni piaczra kell, mert Debreczenben van négyezer család, a melyek a piaczról élnek. Akárhány nagy birtokost ismerek itt, a kik a piaczról szerzik be szükségleteiket, mert nem tartanak majorságot, nem babrálnak — a mint magukat kifejezték — konyhakertészettel. — Itt van a kir. tábla, a kir. törvényszék és járásbíró, az üzletvezetés, a gépjavitó műhely, a pályafelügyelőség, a pénzügyi igazgatóság, postafelügyelőség, vasmű, vizszebályozási társaság, állategészségügyi és iparfelügyelőség, csendőrség, pénzügyőrség, iskolák, kefégyárak, dohánygyár, katonaság, kórház, árvaházak, tanárok, tanítók, lelkészek stb. azok mind a piaczról élnek.

Már most jön a reggel, a mikor az a sok szegény tisztviselő, alkalmazott, hivatalnok stb. feleségei kimennek a piaczra, ki aprómarhát, ki zöldséget, tojást, zsiradékot venni. Akkor a lengyel, a kecskeméti, a nagy-kőrösi, a szegedi stb. szedő a kezéből ki-

kapja a csirkét, a libát, az uborkát, a zöldséget, a tojást és 15—20%-kal többet fizet az eladónak, ha addig a kofa már fel nem verte az árát. **Szemtanuja voltam annak, hogy a szedő azt mondta a kofának: „tartsa meg ezt a libát. 8 órákor megveszem én annyit, amennyit kér érte ettől az urnától.”**

Ez már nem egyéni szabadság, ez már anarchikus állapot! Utoljára is mi fizetjük itt az adók mindenféle nemét, szolgáljuk a várost tehetségünkhöz képest és akkor jön egy idegen ember, a kit a nyereszkeskedési vágy idehoz és kiveszi a kezünkől, a szánkából a falatot!

Ez oly állapot, a melyet tűrni nem lehet, nem szabad! Utoljára is ha jogosult a nemzetek védvámja, miért ne legyen jogosult egy város saját polgárainak a megvédése? Hasson oda a tanács és rendőrség, hogy a polgárság legalább *délig* háborítlanul beszerezhesse élelmi cikkeiket. Az országos aszály általános drágaságot okoz már amugy is, miért engedjük azt a keveset, a mi van, Bécsbe, Párisba, Londonba vinni? Igaz, hogy elzárni nem lehet a várost, de okos, célszerű intézkedésekkel lehet a polgárság jól felfogott érdekeit megvédeni.

Most ki van szolgáltatva a polgárság a szedőknek. Látom, hogy az egyik asszony alkuszik egy csomó uborkán, tiz krajczár még a külömbőség a kész alkuhoz. Akkor oda-terem egy szedő és 20 krajczárral ígér többet az uborkáért és elkapja az asszony elől. Ilyennek nem szabad történni egy rendes város piaczán! Ha akkor közelében van rendőr, magam, saját felelősségemre bekisértem volna ezt a „szedőt“ a rendőrségre.

Az a legkevesebb, a mit a polgárság elvárhat a várostól, hogy első sorban az fedezhesse a maga szükségletét. — A cselédmizériákról egy más cikkben fogunk értekezni.

Egyházak és iskolák.

Új tanítók. A kabai ref. egyház e hét folyamán tartott prezsbiteri gyűlésében Lovász Lajos és Bálint Béla tanítójelölteket a két megüresedett tapitói állásra megválasztotta.

Röglönitélő rendőrök.

Magyarokanizsa hatóságát egy imént földerített érdekes bűnügy szálainak kibogozása foglalkoztatja. A dolog előzménye az, hogy a múlt hó 18-án Kriska Sándor magyarokanizsai lakost agyonlőtték. A bűncselekmény után hiába igyekezett világosságot deríteni a rejtélyes ügyre a rendőrség, a tettést nem tudták kézrekeríteni, mert maga a haldokló Kriska sem adott semmi nyomot, még azt sem akarta megmondani, hol lőtték meg.

Most aztán váratlanul érdekes bűnügy pattant ki a rejtélyes gyilkosságból. Kiderült ugyanis, hogy Kriska Sándort két magyarokanizsai rendőr ölte meg.

A csendőrség az elhunyt hozzátartozóinak feljelentésére indította meg ismét a vizsgálatot, mely kétséget kizárólag beigazolta, hogy Lőrincz György és Tóth Antal rendőrök pusztították el Kriska Sándort.

A bizonyítás eddigi adatai azt mutatják, hogy nem valami ártatlan embert ért a rendőrök golyója, mert Kriska rovott multu egyén, aki megsebesülésének éjszakáján is egy gabonarakár körül settenkedett. Ma még ugylátszik, hogy a rendőrök a fegyházviselt ember újabb tolvajlását akarták megakadályozni s mivel a tolvaj menekülni

készült, átána lőttek. De olyan terhelő adatok is merültek föl a tanu kihallgatások során, amelyek kellő bizonyítás mellett nagyobb büntényről szólnak. Ezért Lőrincz György és Tóth Antal rendőröket Nyiri Sándor csendőrmester, továbbá Losonezi és Fenyvessi csendőrök letartóztatták és az illetékes szabadkai törvényszékhez kísérték őket ahol megfogják állapítani, hogy minő szerepük volt a rejtélyes bűnügyben a rendőröknek.

ÚJDONSÁGOK.

A vasutasok elnyomatása.

Üldözések.

Nehéz napokat élnek derék magyar vasutasaink. A fojtott panasz, méltatlanság morájlása hangzik mindenfelől. A hivatalnoki zsarnokoskodás szertelenebb és pöffeszkedőbb sohasem volt, mint jelenleg.

A béke olajága helyett csalánnal verdesik ezt a nagy testületet azok, a kiknek oktalansága, szűklelkűsége, szipolyozása és rabszolgatartó fölénykedése annak idején a végzetes bérharczot is felidézte.

A menesztések, a megfélemlítések napirenden vannak, de hát még a spiczkedés? Ezeknek a galád személtomb dudváknak, viruit fel csak a napjuk, mert hisz zsarnoki rendszert nyílt zsandárerő és lappangó spitzli fülek és mérges nyelvek nélkül fentartani nem lehet.

A felsőbbség szemében szálkaként sértő vasutasok megtörését az áthelyezések útján vették munkába. Kérdezés és meghallgatás nélkül irnak rá a cselba vett áldozatra, hogy:

saját kérelmére áthelyezik ide vagy oda: kutyutyinba.

Persze, mivel nem kérelmezett, a váratlan rendeletre megütődik a cselba vett áldozat, sőt előjáróban akadt olyan is, a ki megjegyezni merészelt, hogy hiszen soha nem kérte az áthelyezést. De ma már némán hajol meg mindenki a zsarnokság alakoskodó, vad, gyűlölködő önkénye előtt. Piszzenés sem hallatszik, mert a ki a felsőbb helyről rákényszerített „saját kérelmére áthelyezés“ előtt szó nélkül meg nem hajol, egyszerűen és rövid uton — elbocsátják. . . Nehéz napok következtek a méltányosabb sorsra érdemes szegény magyar vasutasokra.

Egy rendőr naplójából.

[Bűnügyi történetek a fővárosi életből.]

Lapunk tegnapi számában befejeztük az érdekesítő, jeles amerikai bűnügyi regénynek — „Ki hát a gyilkos?“-nak — közlését, melyet Rostkowitz Arthur, lapunk helyettes szerkesztője magyarosított.

A mai lapszámunkban a „Regény-Csarnok“ rovatban nem kevésbé érdekes és irodalmi becsű mű közlését kezdjük meg, a mely annál inkább érdemes az olvasók figyelmére, mivel eredeti magyar munka. Lapunk számára irta ezt a több érdekfeszítő fejezetből és történetből egybekapcsolt mun-

kát jeles budapesti dolgozótársunk, *Laky Imre* fővárosi író, a ki a katonai élethől írott kötetivel országos feltűnést és elősmerést keltett a magyar olvasók előtt.

Laky Imréné ezen lapunk számára átengedett teljesen eredeti műve, melynek a közlési jogát is fenntartja a jeles szerző. „Egy rendőr naplójából” cím alatt tár fel érdekfeszítően és írói tollal megírt bűnügyi történeteket.

Az „Egy rendőr naplójából” című eredeti mű a titokzatos, a változatos, a bűnökben gazdag fővárosi élet titkait, megdöbbentő eseményeit és végzetes, bűnös alakjait ösmerteti megkapó ecseteléssel, írói és erkölcsi érzékkel. A hivatott író képzelete a hivatásos rendőrtiszt megfigyeléseiből alkotta ezeket a megkapó, realiztikus történeteket, melyeket ajánlunk olvasóink figyelmébe.

Az elfogott rabló ügye.

[Az újabb fejlemények.]

Hat nap óta folytatja a rendőrség a Pataj-telepi rablógyilkossági merénylet ügyében a vizsgálatot. Az eddigi vizsgálat kiderítette, hogy *K. Molnár József* május 7-től június 7-ig tényleg a szerencsi járásbíróház fogházában ült, tehát nem ő ölte meg *Gajzágó Antalt*. Hogy a csavargási körutjáról való előadása megfelel-e a valóságnak, még nem lehetett kideríteni, bár szavahihetősége ellen nem lehet kifogás; mert a tagadást meg sem kísérelte.

Jelenleg még a közkórházban van, de a mai nap folyamán az ügyészség veszi gondozása alá a vakmerő rablót, aki még nem tudja, hogy *Matej Miklós* él, hanem azt hiszi, hogy meghalt.

Az öngyilkossági kísérlet.

Minden „czáfolat” daczára arról kaptunk értesítést, hogy *K. Molnár József* tényleg öngyilkossági kísérletet követett el. Mert hogy nem szellőztetés céljából vette le a fejről a köteleket, ha levette, az bizonyos.

Az elfogott rabló öngyilkossági kísérletéről szóló hírünket a „Szabadság” című lap czáfolta legjobban és ime ez a lap írja „A rablógyilkos merénylet” czímen a következőket:

„*K. Molnár József*, ki *Matej Miklós* ellen rablógyilkossági merényletet követett el, de az meghusult, a kórház gondos ápolása folytán nem sokára fölépül. Az ütések okozta sebek már közel vannak a teljes begyógyuláshoz. Ugy, hogy csütörtökön valószínűleg ki is bocsátják, amikor aztán az ügyészség veszi gondozás alá... **Esorok írójának alkalmá volt a bűnretorzult arcu gonosztevőt látni és beszélni vele, mialatt sebeit kötözték.** Megrögzött gonosz-sággal és eltompult lelkiismerettel hallgatta, amint áldozatáról beszéltek előtte megindító hangon. Megvan győződve róla, hogy a törvényszék, lehetőleg kiméletesen fog vele elbánni. Azt hiszi, hogy mindössze párhónapi büntetést fog kapni.”

Ez a rövid hír is bizonyítja, hogy a „Szabadság” keddi lapjának czáfolata vakmerő hárijánoskodás volt. **Hissen ez a híre a legelitelőbb vád a közkórház ellen és erre a híre kötelességünk felhívni dr. Galánffy János ügyész figyelmét.** Most már a leghatározottabban követeljük a vizsgálatot, sőt készek vagyunk bizonyítékainkat rendelkezésre bocsájtani, hogy öngyilkossági kísérletet követett-e el *K. Molnár József*?

Mi közszolgálatot akarunk teljesi-

teni, nem kalózkodunk. Hírszolgálatunk pontos, megbízható. De most nem erről van szó, hanem arról a nyíltan beismert visszaélésről, hogy a közkórházban, a letartóztatott *K. Molnár Józseffel* beszélt a „Szabadság” tudósítója. Ez olyan nagy visszaélés, amely büntetlenül nem maradhat és nem is tételezzük fel dr. *Galánffy János* ügyészről, hogy elhallgatja ezt a dolgot, amely ha igaz, akkor a közkórház teljes megbízhatatlanságát bizonyítja, ha pedig nem igaz, akkor azt bizonyítja, hogy ennek az újságnak a csinálói se törvényt, se hivatást nem ösmernek.

Ugy hisszük, nekünk nem lehet több szavunk e dologhoz, mert most már dr. *Galánffy János* ügyésznek kell tisztázni ezt a dolgot, mert itt súlyos, törvénybe ütköző visszaélésekről van szó, amelyet ki kell deríteni.

— **Az országos vásár.** Az aug. 8-án kezdődő, debreczeni országos vásár sikere érdekében a városi tanács sürgős felterjesztést intézett a földmívelésügyi kormányhoz, hogy oldja fel a ragadós száj és köröm, valamint a sertésvész miatt elrendelt zár alól a várost, mert ezen állatbetegségek már megszűntek a város állategészségügyi körzeteiben.

— **Személyi hír.** Kiss Áron tiszántuli ev. ref. püspök ma délben Döghe községből visszaérkezik városunkba.

— **Vasutépítés osiga-biga lép tekkal.** A nagyvárad „Szabadság” lapjáról írja: A kereskedelmi miniszter már régebben előmunkálati engedélyt adott Kisbaári Kis Ferencnek és Mayer E. Ottó magán mérnöknek, egy Debreczent és Nagyváradot összekötő villamos vasútra. Az előmunkálati engedélyt most egy évre meghosszabbította a miniszter. Ez persze épen nem jelenti azt, hogy a vasutépítése a megvalósuláshoz közelebb jutott. A tervezett vasut Hosszupályi, Pocsaj, Kismarja, Bihar, Nagykereki, Nagyszántó, Kiszántó és Bihar-püspöki községeket érintené és Debreczenben meg Nagyváradon az államvasut vonalához a pályaudvaron csatlakoznék. Kiépítése a két nagy város és a közbeesőhelyek forgalmára nagyon hasznos volna, de a tervezőknek sok engedéllyel kell még megküzdenni; szóval annak a vasutnak a kiépítése igazi csiga-biga léptekkel halad, illetőleg nem halad előbbre.

— **Változások a debreczeni piaristáknál.** A leghazafiasabb, legmagyarabb katolikus oktató rendnek tudvalevőleg Debreczenben is van rendháza. Az itteni rendház hazafias érzésű tanárai az oktatók a római katolikus főgymnáziumban is, amelynek a tanári karában az új iskolai évre változás történik. *Dombai Gyula* debreczeni piarista tanárt Szegedre helyezte át a kegyesrendiek kormánya és helyére Szegedről *Divényi Gyula*, a piarista tanári kar egyik jeles tagja jön. *Divényi Gyula*t igen becsülték a nagy magyar városban, Szegeden és mint író is jeles tollával tűnt ki.

— **Utlevelet a rendőrség ad ki.** A belügyi kormány sürgős rendeletben utasította a rendőrkapitányságot, hogy az utleveleket ezután kiállítsa, még

pedig magyar és francia nyelven. A rendőrségen nagy a röknyödés, mert senki se tud francziául, a rendelet pedig már augusztus 1-én életbe lép.

— **Katonai felülvizsgálat.** A katonai felülvizsgáló bizottság szerdán délelőtt *Rásó Gyula* alispán elnöklete alatt 25 besorozott legényt felülvizsgált, akik közül 5 a póttartalékba került, 20 pedig a katonai szolgálat alól felmentetett.

— **Meghaltak.** Puskás Lajos ev. ref. 12 hónapos csecsemő. Halász István róm. kath. 69 éves bírósági hivatalosolga, Sarkadi Ambrus ev. ref. 21 éves napszámos, Surányi Istvánné Jakab Julianna görög kath. 82 éves napszámosnő, Németh Antal róm. kath. 58 éves államvasuti főkalauz.

— **Nem kell postagyakornok.** A kereskedelemügyi magy. kir. miniszter posta-távirda gyakornokjelölt állásokra pályázatot nem hirdet, mert a gyakornokjelöltek létszámában üresedés nincs. Posta-távirda gyakornokjelöltek pályázaton kívül sem vétetnek fel.

— **Előléptetés.** A kereskedelemügyi miniszter *Tökés Gyula* posta és távirdai segéd tisztet posta tiszté nevezte ki.

— **Orvosi körökből.** Dr. *Strelinger Győző*, szülész és nőorvos, bábaképezdei tanársegéd, a debreczeni állami gyermekmenhely osztályorvosa lakását *Arany János* (Kádas) utca 10. szám alá helyezte át. Dr. *Strelinger Tauffer* és *Navratil* egyetemi tanárok mellett tökélesbítette tanulmányait, öt év óta pedig a debreczeni m. kir. bábaképezdében *Kenézy* tanár assistense. Rendel. d. e. 8-9, d. u. 2-4-ig.

— **Szirmay Jusztin itthon.** A debreczeni közönség régi kedves ösmerőse, a budapesti állami polgári nőképző intézet tanárnője, *Szirmay Jusztin*, a jeles művirág készítőnő időzik jelenleg Debreczenben.

— **Hangverseny Korond fürdőn.** Korond fürdőből írják: A Székelyudvarhelyi „Székely Dalegyet” kellemes estét szerzett a fürdőn üdülő közönségnek. A kik között számosan üdülnek Debreczenből is. F. hó 24-én dalestélyt tartottak. Az egyes számok közül, különösen nagy tetszést arattak *Nagy Albertné* urnő magyar nótái, továbbá *Veress István* ur finom és minden tekintetben kifogástalan hegedű játéka, ugy szintén a dalegyet „Kurucz” dalok című *Rákóczy* korabeli remek szép magyar nótái is. A hangverseny után reggelig tartó táncz volt.

— **Nagy betörés Kassán.** A debreczeni rendőrséget táviratilag értesítette a kassai rendőrség, hogy *Polcz Nándorné* kárára 12.000 korona értékű ékszert lopott el ismeretlen tettes, amíg *Polczné* fürdőn volt. A betörést éppen oly módon követte el a tettes, mint Debreczenben *Agricola Adolf* táblabíró kárára. Nincs kizárva, hogy mindkét betörést ugyanazon egyén követte el. A fürdőre távozók bizonyára okosan tennék, ha lakásaikra felügyeltetnének.

— **Részeg fővel gyilkolásról beszélt.** Az elmúlt éjjel a Fűvészkert-utcán *Rácz Ferenc* államvasuti máházó részegben minden kaput megzörgetett, a házakba becsengetett. A rendőr megszólította, mire *Rácz Ferenc* csak azt magyarázta, hogy megöli a feleségét. Erre a rendőr bekísérte. Reggel a gyilkolni vágyó férfi kijózanodott és némi bírságok lefizetése után megtudta, hogy nem jó berugott állapotban gyilkolásról szavalni az utcán.

— **Marólúggal öntötte le.** A rendőrségen panaszt emelt Erdős Zsuzsanna a Jókai-utca 17. sz. a. lakó Mezei Julis ellen, hogy ez utóbbi 25-én reggel marólúggal öntötte le a karját, úgy hogy ezzel az orvosi látélet szerint 8 napon belül gyógyuló könnyű testi sértést szenvedett. A vizsgálatot megindították.

— **Arany helyett rézgyűrű.** Tökrészeg fővel Molnár József csavargó 40 fillérért rézgyűrűt adott el arany gyanánt Kovács Istvánnának, aki azért feljelentette Mozsár Józsefet, akit azonban csak botrányos részegségért büntettek meg, bár a feljelentő a büntetést inkább megérdemelte volna, mert hiszen 40 fillérért nem szokás aranygyűrűt vásárolni.

— **Miért vásárol mindenki szivesen Mentze Henrik ujdonságok áruházában** (a Piacz- és Szent-Anna-u. sarkán?) Mert ott kivétel nélkül csakis jó minőségű áruk kaphatók; az olcsó szabott ár minden darab árun látható, a vevő közönség pedig igen előzékeny és pontos kiszolgáltatásban részesül.

TÁVIRATOK.

Uj bolgár bandák.

Konstantinápoly, július 27. Hilmi basa főfelügyelő bejelentette a bolgár kormánynál, hogy a határon újból át lépett 30 főből álló Manlicher-puskákkal felfegyverzett banda. Hilmi pasa óvást emelt ez ellen.

Elítelt bankócsináló.

Zágráb, július 27. Ma hirdették ki a *Gramel* Ambrus, bankóhamisítással vádolt nyomdász ellen hozott ítéletet a közönség nagy érdeklődése mellett, mely a hirhedt bankócsináló nyomdászt 10 évre terjedő börtönbüntetéssel sújtotta.

A mészárosok sztrájkja.

Chikágó, július 27. A mészárosok sztrájkja mindinkább fenyegetőbb s veszedelmesebb alakot ölt. 1200 revolveres rendőr nem tudja a rendet fenntartani. Az asszonyok is részt vesznek a sztrájkban, mert folytonosan lázítanak. Több helyen véres összeütközések is történtek a rendőrség és a mészárosok között.

Krüger ravatala.

Hága, július 27. A bur Messias, *Krüger* apó ravatalát valóságos virág erdő veszi körül. A nagy halott földi tetemeit ideiglenesen a temetői kápolnában helyezik el. Az oraniei tartományok elnöke *Stein F. Márton* maga helyezte koszoruját *Krüger* koporsójára.

Erdőégés a korondi fürdőben.

Korond fürdő közvetlen szomszédságában tegnap délben fél két órakor kigyuladt az erdő, a parkban sétáló fürdőző közönség óriás rémületére óriás füst gomolyok hömpölyögtek végig, úgy hogy mindenki rémülve szaladt a felső pavilonok felé azon hiedelemben, hogy azok valamelyike ég. Szerencsére azonban nem ezek, hanem a telep háta mögött fekvő erdőség gyuladt meg

s rövid pár perc alatt mintegy 400 négyszög méternyi terület lett a nagy forróságban a tűz martaléka. A tűz tovább terjedésének megállítására egyedül a fürdővendégek önfeláldozó és lankadatlan munkájának köszönhető, kik fáradságot nem ismerve ki ásóval, ki baltával s kapákkal igyekeztek a tűz tovább terjedését megakadályozni, mi néhány órai erős, megfeszített munka után sikerült is. A tűz egy öreg ember vigyázatlanságából támadt, ki — pipára gyujtva — az égő gyufát a száraz avar közé dobta, amitől az lángra lobbant.

Leégett pénzügyi kaszárnya.

Paks, július 27. Szerdán a paksi pénzügyőri laktanya kigyuladt és porig égett. Veszély fenyegette a posta és távirat épületét is, de a szél hirtelen irányváltoztatott s a tüzlőtűságnak így sikerült a postát megmen-tenie.

Az orosz-japán háborúról.

— Távirati tudósításaink. —

[Folytatjuk]

Kuroki és Oku. E két névhez fűződik a japán vitészség, a mely legutoljára Dasicsonál aratta babérait. A Dasicsonál vitt és nyert ütközet, az előjelek után ítélve döntő befolyással lesz a háboru további részére, sőt az sincsen kizárva, hogy Kuropatkin seregét Kuroki elvágja és Kuropatkin vagy győz vagy — fogságba esik. Ez most csak azon mulik, hogy Dasicsonál Kuropatkin avagy Stackelberg csapatai harczoltak-e?

Oku tovább nyomul északra. Haicsöng ellen, Kuroki pedig Mukden felé tart s a japánok a Taiceho-folyó mentén egész Pön-ziknig jutottak.

Az oroszok helyzete kétségbeesítő azt jelenti minden távirat, amely a harczteréről jön, sőt az orosz hivatalos jelentések is tele vannak sötét pesszimizmussal.

Niucsvangot csakugyan kiürítették s most Hajcsöng és Liaojangra kerül a sor. Most a következő táviratokat kaptuk:

Kuropatkin a kelepozásban.

Pétervár, jul. 27. A Dasicsoo melletti vereség itt megrendítő hatást tett. A katonai körök legnagyobb elkeseredéssel beszélnek Kuropatkin kapkodó magaviseletéről és naponként változtatott haditerveiről. Arra is el vannak készülve, hogy Kuropatkint bekerítik s csapatait teljesen új legénységgel kell majd pótolni.

A japánok tiltakozása.

Tokió, jul. 27. A tokiói kormány tiltakozik az ellen, hogy az oroszok Niucsvangban hadiszákmányul kínálkozó épületeiket a francia zászló oltalma alá helyezik. Ezt a semlegesség súlyos megsértésének tekintik s jövőre semmi ilyesmire nem lesznek tekintettel.

Ujabb csapatszállítások.

Pétervár, július 26. Az orosz távirati ügynökség jelenti Mukdenből: Inkau szemhatárán egy japán hajóraj czirkál, mely 20 csapatszállító hajó kíséri.

Orosz jelentés.

Mukden, július 27. Simucsöng mellett Stackelberg csapatai megütköztek Oku előretolt csapataival. Az orosz ágyutüz hatása miatt a japánok gyorsan visszavonultak. Az oroszok vesztesége nagyon csekély.

Mandzsuria megnyitása.

Tokió, július 27. A mikádó elhatározta, hogy Mandzsuriát meg fogja nyitni Európa részére és Khina fenhatósága alá helyezi. Ebben Anglia és Amerika támogatni fogják.

Az oroszok vereségei.

London, július 27. Tiencsinből jelentik: Niucsvang kiürítésekor a visszavonuló oroszok az állomási épületeket elégették.

London, július 27. Az oroszok feladták Dasicsoót is, pedig annak megerősítésén 30,000 ember 2 hónapig dolgozott. Az oroszok a biztos körülférés elöl vonultak vissza Liaojang felé. Mandzsuriában tehát még csak két ponton védekeznek az oroszok: Liajoun és Mukdennél.

Boris herceg kinevezése.

Pétervár, július 27. A francia sajtó elitelő czikkeivel szemben Alexejev úgy tisztázta Boris herceget, hogy főtisztjévé nevezte ki.

Magyarország feldarabolása.

— Budapesti levél. —

Idők során, úgy látszik, a kormány támogatásával vagy legalább is beleegyezésével Magyarország területi épsége ugyancsak veszedelembe kerül. Még mindenki emlékszik a vitás tengerszem ügyére. Akkor ugyancsak a kormány gyámoltalanságánál fogva egy darab magyar területet kiszakítottak a magyar földből és Ausztria területéhez csatolták.

Nagy port vert föl annak idejében ez az ügy. A parlamentben, a sajtóban s általában a magyarság körében igen nagy felháborodással tárgyalták.

Most ismét két dolog van napirnden, amelyből azt lehet következtetni, hogy Magyarország területi épségére nem éppen a legföltékenyebb módon vigyáznak, sőt azt a legnagyobb mértékben veszélyeztetik.

A Hohenlohe-féle birtokvásárlás az egyik. Valóban szégyenletes dolog, hogy egy roppant terület a kormány jóvoltából idegen kézre jut. Olyan ember kezére, aki elsősorban nem magyar állampolgár, másodsorban csupa idegen által kezelteti a területet és kizár onnan minden magyar elemet. Idegen területté válik ezáltal Magyarország egy roppant területe, ahová mindig több és több idegen kerül a magyarság rovására.

A másik ügy az ugynevezett „Miniszki ottok“ (kis malomsziget) ügye. Tisza miniszterelnök a Ház tegnapi ülésén jónak látta jelentést tenni arról, hogy a területet a magyar kataszterből és a magyar telekkönyvből töröljék.

Pedig száz esztendő, vagy még régebb idő óta magyar föld az. A kormány nem is tartotta szükségesnek, hogy nemzetközi bizottsághoz forduljon, hanem a 68 hold területet egyszerűen átengedi a szerbeknek, akik arra igényt tartanak.

A magyar-szerb barátság — a mely mindenestre óhajtott dolog — annyira nem mehet mégsem, hogy magyar területeket a szerbeknek egyszerűen átengedjünk. Így történik, hogy Magyarország területe folytan kisebbedik és mindig a kormány bejegyzésével, hozzájárulásával. Más országok kormánya egy tapodtat sem enged a maga birtokából. A magyar-kormányának Hekuba a magyar terület.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy rendőr naplójából.

A No. 5 lakója.

Írta: Laky Imre.

[Tilos az utánnomása.]

A füstös, komor őrszobában hajnal felé egyedül dolgozott a rendőr ellenőr.

Fojtott, petróleum bűzös légkörben összeolvadt az emberi kigőzölés a snapsz-bruderek nehéz lehellelével. Az ellenőr megszokta már. Itt ebben a légkörben tölti élete javarészt, itt dől a priesre, ha néhány órára véletlen nyugalma akad. Ritkák az ily órák.

Álmát nem zavarja sem a részeg emberek dörömbölése a börtönök ajtaján, sem a külön zárkába zárt historikus nemberek örületes sikongása.

Ugy jár, kel, sőt a bűnök, fertelmek naponként száz és száz alakban történő nyilvánulásai közt, mint a betegápoló a pestises kórházban.

A dühöngővel szemben oly nyugodt marad, mint az esdeklés könyörgésére, a bűnhődő nem kelt benne haragot vagy gyűlöletet, a tévedő nem ébreszti szánalmára. Az ő szívének fagyos jégkéreggel kell övedzve lenni, hogy megfelelőhessen felelősség terhes, idegölő hivatásának.

Egyedül ült a szobában. Embereit pár perczel előbb korezmai verekedés színhegyére küldte ki.

Tolla szerzegését halk kopogtatás zavarta meg.

Egykedvűen kiált:

— Lehet!

Idősb asszony, fekete fejkendővel a fején, bizonyos alattomos vonással ajkszegletén, mely az ismerőnek azonnal elárulja hivatását, bókolva lép át a küszöbön.

— Mit kíván?

— Biztos ur, az Isten szerelmére... én nem is tudom... azt hiszem... talán... jó lenne utána nézni? Ne legyen Márta a nevem, ha valami baj nem történt! Mindig is gondoltam. Az a lány nem olyan, mint a többi. Különcz. Isten bocsá! még velem is megessett, hogy egyszer kiszaladt a számon a „kezét csókolom!” Persze, tréfára vettük, aztán...

— Ne hadarjon össze tücsköt-bogarat! Nincs rá időm meghallgatni. Térjen a dologra, mit akar?

— Igenis, lelkem, biztos ur. Hiszen tudom én mennyi a bajok, gondjuk! Olyan sok a rossz ember! Tetszik engem ismerni? Én vagyok Márta, a szállásadóné, a Darwin-utczából... lányok...

— Egy kettő, ki vele!

— Igenis, galambom. Tetszik tudni, a

No. 5 ben lakik pár hét óta az új lány, a Szidi. Jól fizet, pontosan fizet. Nem is tudom a másik nevét hamarosan! Hóbortos lány. Büszke is vagy mi a csuda? A mult vasárnap meg is verte érte a többi. Jól megtépázták. Még össze-vissza karmolják az arcát, ha ott nem vagyok!

Ez pedig baj lenne, tetszik tudni?

Ha össze van karmolva az arca, nem tud keresni, akkor pedig —

— Vagy térjen a dologra, vagy jöjjön panaszával holnap délelőtt a kapitány urhoz!

— Panaszszal? Én? Uram teremtőm! Örülök, ha nem kell idejőnnöm, nem hogy még panaszkodni jönnék! A lány, biztos ur, — a lány! Éjfélt óta magára zárta a No 5 ajtaját, sirt, sikoltzott. Akármint kérleltem, nem felelt. Most aztán csend van odabent.

— Talán megnyugodott, elaludt?

— Hej-haj! Talán bizony örökre?!

— Ugyan ne óbégasson! A maga lányai nem tesznek kárt magokban, míg másban kárt tehetnek?

— De kérem, baj van itt. Tessék csak nézni ezt a levelet.

— Látom. Nincs rajta a czimezés. Hogy jutott hozzá?

— Még mikor hozzám költözött, azzal adta ide, ha baj találná érni, akkor bontsam fel. Nem gondoltam erre a...

A rendőr hirtelen elhatározással feltépte a borítékot. Következő sorokat olvasta:

„Bevégeztem eltévesztett életemét. Kitémet sohse tudják meg. Igazolványt hamis okirat alapján kaptam. Arra kérem a rendőrséget, ne boncsoljanak fel. Haláloamat...”

(Folytatjuk.)

DEUTSCH LAJOS

fűszerkereskedő, Piacz-utca 38.

Ajánl mint a hajdumegyeyi méhészegylet elárusítója

idél friss pergetésű

akác mézet

1 kiló 60 krajczár.

5 kiló 2 frt 50 krajczár.

724/1904. v. k. szám.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 1289/2 1904. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Fenyő Lipót és társa czég részére Kohn E. Emil debreczeni lakostól 410 korona tőke, ennek 1904. évi ápril hó 5. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 77 kor. 66 fillér perköltség erejéig 1904. évi május hó 17-én biróilag le- és felülfoglalt és 1770 koronára becsült butorokból álló ingóságok 1904. évi július hó 29-én délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Széchényi-utca 1. sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1904. évi június hó 30-án.

Olah Géza birói kiküldött.

Elvállal mindenféle szobafestéseket és tapetirozásokat a legjutányosabb árban

Horváth András

mázoló-, szoba- és templom-festő

— DEBRECZEN, —

Piacz-utca 21. szám alatt.

429/1904. v. k. szám.

Árverési hirdetés.

A debreczeni jbiróságnak V. 801/2. 1904. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Adolf Buldner bécsi kereskedő czég részére Székely Jenő és Társa utóda Grünbaum Mór debreczeni lakostól 537 kor. 87 fillér tőke, ennek 1903. évi október hó 17. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 71 kor. 82 fillér perköltség erejéig 1904. évi március hó 24-én biróilag lefoglalt és 1899 koronára becsült napernyők, kalapok, ingek, cipőárúk és üzleti fölszerelvényekből álló ingóságok 1904. évi július hó 29-én délelőtt fél 10 órakor kezdetét veendő és Székely Jenő és Társa utódai czég üzletében, Piacz-utca 48. számú háznál megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1904. évi július hó 11-én.

Török Péter birói kiküldött.

Mindenemü mérleg javítások u. m. tizedes-, százados, sertés-, marha- és hid mérlegek szakszerűen, gyorsan s pontosan a legolcsóbb árakon eszközöltetnek.

Neumájer János

mérleg készítő mester

DEBRECZEN, Petőfi-tér 6. szám.

Uj mérlegek gyorsan és pontosan a legolcsóbb árak és jótállás mellett készíttetnek.

Gép- és malom tulajdonosok és szakiparosok figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy műhelyemet kibővíttem és több új géppel is felszereltem, többek közt

Vasaszterga- és vasgyalu géppel.

eddig ez utóbbinak Hajdumegye közönsége nagy hiányát érezte, mert minden csekély munkát Bpestre kellett küldeni gyalulás végett.

Továbbá elvállalok mindenféle **gép-részek** ujonnan készítését vagy javítását, **szerszámgépek** készítését.

Ajánlom új találmányu és szabadalmazott vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtóimat és szőlőzúzóimat

mely az eddigieket teljesen felülmulja.

A borsajtó **fatányérral** van ellátva, úgy hogy a mustlé vasrészekkel nem érintkezik s ez által a bor későbbi megfeketedése meggátolódik. A törkölyt egy darabban lehet kivenni.

Raktáron minden nagyság nagy választékban.

Elvállalt munkát felelősség mellett pontosan és a lehető **legolcsóbb árban** teljesítek.

Szives pártfogást kérek, tisztelettel

PREIZLER MÓR

műlakatos és gépjavitó műhelye

DEBRECZEN, Deák Ferencz-utca 22.

Apró hirdetések.

10 azóig 40 fillér, azontúl minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

24 kr. 1 liter saját termésű sámsoni kertibor Király Imre vendéglőjében Rákóczy-utca 1.

Egy kisebb fajta használt jégszekrény megvételre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Korpa, napi árban kapható Glück Izidor fűszer üzletében, Bábaképezde-épület.

Részvénytulajdonos, ki könyvelésben jártassággal bír s már üzletben alkalmazva volt, azonnali belépésre ajánlkozzon. Czim a kiadóhivatalban.

Egy szép és olvasható irással bíró fiatal ember Dr. Kardos Samu irodájában alkalmazást nyerhet.

Csinosan butorozott szoba, külön bejárattal, kiadó Széchenyi-u. 27. sz. a.

Eladó birtok és szeszgyár. Egy 1200 katasztrális hold kiterjedésű, kitűnő minőségű birtok, melyen a legjobb karban lévő gazdasági épületeken kívül egy mezőgazdasági szeszgyár van, évi 2000 hektoliter termelés és hektoliterenként 10 korona refaktióval, 50 katasztrális hold dohánytermelési engedéllyel eladó. — Hol és kivel lehet értekezni? megmondja a kiadóhivatal.

Eladó vegyes kereskedés, forgalmas, vasúti és dohánybevéltő hivatalhoz vezető főutczán örökaron, telek és mellék épületekkel Hajdu-Dorogon. Értekezhetni Barna Mihály kereskedővel Hajdu-Dorogon 874. sz. alatt.

Pénzszekrény használt megvételre kerestetik. Ajánlatok Kupfer József és fia Vértes-Nagyléta intézendők.

Hirdetmény

az Amerikába kivándorolni szándékozók részére.

A fiumén át Amerikába kivándorolni szándékozók a máv. igazgatósága tetemes menetdíj kedvezményben részesíti, különösen a kivándorlás csoportokban történik, erre vonatkozólag s az egyéb kedvezményeket illetőleg is bővebb felvilágosítással szolgál **Somossy József lakik Debreczen, Kölcsey-utca 22. sz.** mint a „Cunárd” tengerhajózási részv. társaságnak kormányhatóságilag meg erősített meghatalmazottja.

A felvilágosítás és egyéb utba igazításért a felek részéről díjazás el nem fogadtatik.

Fényképező gépek, lemezek, filmek, előhívó és rögzítők, aranyfürdők, cartonok dus választékban gyári áron részletfizetésre is kaphatók **BORSOS KATÁNÁL** **DEBRECZEN, városház épület.** Tanítás és sötétkamara használata díjtalan.

Hidegvizgyógyintézet

a nagyerdei fürdőben **már MEGNYILT.**

Ugyanott mindenféle **gyógyfürdők** előállíttatnak.

Konyári Sóstó fürdő

megnyilt május hó 1-én.

Gyógyítja a körvély kórt s annak következményeit, u. m. csontszétcsontvelőlob, összezsugorodott ízület stb. mindennemű köszvényes, csuzos bántalmakat, bármiféle bőrbajokat, továbbá sápkór, máj, lép, vese és belső dagana- tokat, különösen női és férfi bajokra legkitűnőbb hatása.

Fürdő orvos: **Dr. Móricz Ernő** pocsaji tb. járás orvos.

Kifogástalan tiszta fürdők, jól berendezett lakások, előkelő vendéglők (kitűnő ételek és tisztán kezelt italok személyes felügyeletünk alatt allanak) és a mi fő, mélyen leszállított árak mellett, rendkívül figyelmes kiszolgálásban részesülnek a t. fürdővendégek.

Vasuti állomás: Hosszupályi, Debreczen—N.-Létai vonalon. Posta és távirat állomás helyben. Minden vonat érkezésnél kocsik allanak rendelkezésre.

Tisztelettel

a **Konyári Sóstó fürdő** igazgatósága.

EMERICH VILMOS vizvezeték, csatornázás, szivattyu szerelési és cement ipar vállalata

Debreczen, Arany János-utca 36.

Van szerenésém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint az **Arany János-utca 36. sz.** alatt egy, a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

vizvezeték, csatornázás, szivattyu szerelési és cement ipar vállalatot

nyitottam. Főtörekvésem lévén, hogy a n. é. közönség a vizvezeték és csatornázás körül felmerült hiányok, gyakori zavarok (folyás, dugulás stb. következtében beálló zaklatásoktól, kellemetlenségektől s felesleges kiadásoktól megóvassék; egy **Debreczenben** még eddig nem létező ujitást, a vizvezetési és csatornázási berendezéseknek évi általány mellett való kezelést létesítettem, még pedig a következő árak mellett:

1 fürdőszoba után 8 korona. | 1 konyha kagyló v. pissoir után . 8 K
1 closet után 8 " | 1 szivattyus kut megállapodás szerint.

Ezen összegek 1/4 éves utólagos lefizetése ellenében kötelezem magamat a berendezésben felmerülő mindennemű javítást a leggyorsabban más díj lefizetése nélkül — eszközölni s a berendezést mindig használható állapotban tartani. — Egyszersmind elvállalok a **vizvezeték, csatornázás és cement ipar körébe tartozó** minden munkálatot legújabb, leggyorsabb s minden követelményeknek megfelelő kivitelen és a **legolcsóbb árban.**

Költségvetéseket és tervrajzokat díjmentesen készítek.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve

Kiváló tisztelettel

Emerich Vilmos.

A Maradék Áruház olcsó árakban utólérhetetlen.

Mindenkit kellemesen érint az a szépen-összeválogatott rőfös- és rövidáru raktár a mi a „**Maradék Áruházban**” van.

De különösen most **fehér és színes, batizliokban, delainek, cretonok, divatos csipkék és hozzávalókban** felülmulhatatlan a raktár.

Paplanokban meglepő szép választék. **1 méter Taft selyem 49 kr.** **MARADÉK ÁRUHÁZ**

Ranunkel-ház, Bika szálloda mellett, szembe a Tisza palotával.